

THI CA VIỆT NAM CHỌN LỌC

thơ **BUI**
Giáng

NHÀ XUẤT BẢN ĐỒNG NAI

THI CA VIỆT NAM CHỌN LỌC

KIỀU VĂN

Tuyển chọn

Thơ

BÙI GIẢNG

NHÀ XUẤT BẢN TỔNG HỢP ĐỒNG NAI

Lời nói đầu

Bùi Giáng (1926-1998) là một trí thức, đồng thời là một nhà thơ sống và hoạt động khá “ào ạt” (chữ của Tản Đà) ở miền Nam suốt thời gian dài trước năm 1975.

Sau ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng, ông tiếp tục sống ở Thành phố Hồ Chí Minh. Bùi Giáng vẫn giữ phong cách bình thản, không đánh mất lòng “tự đắc” cố hữu.

Bùi Giáng mang bản chất của một thi nhân đích thực. Dường như sự sống của ông có một nhu cầu tự nhiên là phải được giải bày, phản ánh tất cả bằng thơ. Chính Bùi Giáng, sau khi kiểm điểm lại gia tài văn hóa của mình, đã thú nhận rằng “chỉ có những tập thơ là ngộ nghĩnh mà thôi”:

Theo chúng tôi, muốn tìm hiểu thơ Bùi Giáng, nhất thiết phải “giải mã” được bản chất con người ông, ít nhất là ở những phương diện liên quan đến thơ.

Người đọc luôn luôn bắt gặp những bài thơ Bùi Giáng viết như trong một trạng thái mê sảng (đọc rất khó hiểu):

Mắt người chìm hột sao khuya

Miệng người bỏ hột bên rìa mép hoang...

Có lẽ chúng ta nên nhìn nhận dạng thơ đó là thứ "của riêng" của Bùi Giáng chứ không phải thứ thơ dành cho đông đảo công chúng. Vì vậy tôi chỉ tuyển vài ba bài để bạn đọc tham khảo.

Những bài thơ có giá trị cao của Bùi Giáng là những bài thơ "huyết lệ" đặc sắc - như là sự nối tiếp thơ Hàn Mặc Tử. Chẳng hạn bài "Phụng hiến", bài "Giã biệt đời" trong đó chất chứa những tâm tư sâu xa nhất của nhà thơ với vũ trụ, với thế giới, với con người.

Ngày sẽ hết, tôi sẽ không ở lại

Tôi sẽ đi và chưa biết đi đâu

Tôi sẽ tiếc thương trần gian mãi mãi

Vì nơi đây tôi sống đủ vui sầu

... Tôi chấp nhận trăm lần trong thôn thức

Tôi bàng hoàng hốt hoảng những đêm đêm

Tôi xin chịu cuồng si để sáng suốt

Tôi đui mù cho thỏa dạ yêu em...

Xuyên suốt thơ Bùi Giáng là một tư tưởng, một thái độ: Trần gian là cõi tạm của con người, cõi ấy có đầy dẫy bi kịch nhưng cũng có muôn vàn cái đẹp, và con người cần phải biết tận hưởng những cái đẹp chỉ xuất hiện trong khoảnh khắc đó!

Ông viết:

*Thưa rằng bạc mệnh xin kham
Giờ vui bất tuyệt xin làm cỏ cây.*

Đó chính là đỉnh cao nhất về “triết lí nhân sinh” mà Bùi Giáng đã đạt tới. Đạo Phật cho rằng trần gian là bể khổ, chỉ có cõi Niết Bàn sau cái chết mới là phúc lạc. Bùi Giáng, trái lại, khẳng định rằng chính trong cái bể khổ ấy có không ít phúc lạc cần phải giành lấy:

*Còn ở lại một ngày còn yêu mãi
Còn một đêm còn thở dưới trăng sao
Thì cánh mộng còn tung lên không ngại
Núi trời xanh tay với kiếng chân cao.*

Nhờ triết lí sống ấy mà Bùi Giáng, cho đến phút cuối cùng, vẫn căn bản là một con người hạnh phúc, một đệ tử của chủ nghĩa lạc quan.

Xét trên bình diện khác, cũng chính nhờ triết lí ấy mà Bùi Giáng xác lập được một thể đứng của mình.

*Trần gian hời, tôi đã về đây sống
Tôi đã tìm đâu ý nghĩa làm than
Tôi ngẩng mặt ngó ngàn cây cao rộng
Tôi cúi đầu nhìn mặt đất thấp đen.*

Ở tầm cao cuộc sống nhưng Bùi Giáng không hề có thái độ khinh mạn. Trái lại ông yêu thương

cuộc đời tha thiết và do đó cũng được cuộc đời yêu lại. Ông đã được đền bù.

Rồi ta gục đầu trên trang giấy hão

Em bảo rằng

- Đừng tuyệt vọng nghe không

Còn trang thơ thắm lại với trời hồng

Trang thơ ấy đang ở trước mặt bạn đọc!

Bùi Giáng mang sứ mạng của một nhà thơ ở phương Nam của Tổ quốc (gồm cả miền Trung và Nam). Thơ ông thể hiện lòng yêu thương thiết tha nồng cháy đối với quê hương xứ sở. Chúng ta vui mừng được luôn luôn gặp những địa danh là máu thịt đối với ông và cũng vô cùng thân thiết đối với chúng ta: Cửu Long, Trường Sơn, đèo Hải Vân, Mĩ Tho, Cần Thơ, Sa Đéc, Sóc Trăng, Bình Dương, Long Xuyên, Rạch Giá, Tiền Giang, Châu Đốc, Hà Tiên, Bạc Liêu, Cà Mau, Đà Lạt, Sài Gòn...

Phần lớn thơ Bùi Giáng vang vọng lên một nỗi buồn nhân thế, những mộng mị về cái đẹp, hạnh phúc và hi vọng:

Một buổi trưa nắng vàng in trên tóc

Lùa chân mây về ở dưới chân trời

Bước vội vã một lần nghe gót ngọc

Giẫm trang đời lá rụng ủa thu phai

Thơ Bùi Giáng thuộc dòng thơ lãng mạn trữ tình chuyên diễn đạt những tâm sự thiết tha sâu muộn, ghi lại hình bóng của cuộc sống còn vương lại trong tâm hồn đầy mộng mị của ông.

*

Bùi Giáng là một cây bút thơ cự phách.

Ông có nhiều tứ thơ rất đắt, rất sâu như:

*Tôi đã nguyện yêu trần gian nguyện vẹn
Hết tâm hồn và hết cả da xương*

hoặc:

*Cầm tay em ta nắm lại một ngày
Màu và sắc hương mờ phai một thuở*

Có những câu thơ kì tài lấy nguồn từ thơ của Bà Chúa thơ Nôm:

*Cho ngổn ngang gò bên đống cheo leo
Cho uốn éo đường thu thêm thiển thẹo*

Có những câu thơ gợi nhớ đến thơ Hàn Mặc Tử:

*Em đi về là tím bạc hai môi
Em ra đi - là bung mặt khóc òa*

Lại có những phát hiện tuyệt vời:

*Chàng nghe thấy ở đâu
Nơi nào chàng bắt gặp
Bên bờ cỏ bụi dâu
Một mùa xuân hấp tấp*

*... Vì sao chàng nhắm mắt
Đi kiếm mãi một mình
Để trời mưa lên mặt
Một cơn lá phiêu linh.*

(Điên)

Có thể nói, những câu thơ như vậy đã đạt tới tầm tạc tuyệt.

Thành phố Hồ Chí Minh, 4.2004

KIỀU VĂN

Phụng hiến

Con có nghĩ: ắt là phải thế
 Một đôi lần con ghì siết hai tay
 Nàng Thơ đẹp của trần gian ứa lệ
 Bảo con rằng: hãy nhớ lấy phút giây

B.G

*Ngày sẽ hết tôi sẽ không ở lại
 Tôi sẽ đi và chưa biết đi đâu
 Tôi sẽ tiếc thương trần gian mãi mãi
 Vì nơi đây tôi sống đủ vui sâu*

*Cây và cối bầu trời và mặt đất
 Đã nhìn tôi dưới sương sớm trăng khuya
 Mở buồng phổi đón gió bay bát ngát
 Dừng bên sông bên cát buổi chia lìa*

Hoàng hôn xuống, bình minh lên nhịp nhịp
 Ngàn sao xanh lùi bước trước vầng hồng
 Ngày rực rỡ đêm êm đêm kể tiếp
 Đón chào tôi chung cười khóc bao lần

Tôi đã gởi hồn tôi biết mấy bận
 Cho mây xa cho tơ liễu ở gần
 Tôi đã đặt trong bàn tay vạn vật
 Quả tim mình nóng hổi những chờ mong

Sông trắng quá bảo lòng tôi mở cửa
 Trăng vàng sao giục cánh mộng tung ngàn
 Gió thổi dậy lừa mơ vào bốn phía
 Ba phương trời chung gục khóc đêm đông

Những dòng lệ tuôn mấy lần khắc khoải
 Những nụ cười tròn mấy bận hân hoan
 Những ngoảnh mặt im lìm trong ái ngại
 Những bắt tay xao động với muôn vàn

Những người bạn xem tôi như ruột thịt
 Những người em dâng hết dạ cho tôi
 Những người bạn xem tôi là cà gât
 Những người em không vẹn nghĩa mất rồi

Trần gian hỡi! Tôi đã về đây sống
 Tôi đã tìm đâu ý nghĩa làm than
 Tôi ngẩng mặt ngó ngàn mây cao rộng
 Tôi cúi đầu nhìn mặt đất thấp đen

Tôi chấp thuận trăm lần trong thôn thức
 Tôi bàng hoàng hốt hoảng những đêm đêm
 Tôi xin chịu công si để sáng suốt
 Tôi đui mù cho thỏa dạ yêu em

Tôi tự nguyện sẽ một lòng chung thủy
 Qua những lần buồn tủi giữa đảo điên
 Thân xương máu đã dành là ủy mị
 Thì xin em cùng lên thác xuống ghềnh

Em đứng mũi anh chịu sào có vũng
 Bàn tay bung đĩa muối có chấm gừng
 Tôi đã nguyện yêu trần gian nguyên vẹn
 Hết tâm hồn và hết cả da xương

Xin yêu mãi yêu và yêu nhau mãi
 Trần gian ôi! Cánh bướm cánh chuồn chuồn
 Con kiến bé cùng hoa hoang cỏ dại
 Con vi trùng cùng sâu bọ cũng yêu luôn

Còn ở lại một ngày còn yêu mãi
 Còn một đêm còn thở dưới trăng sao
 Thì cánh mộng còn tung lên không ngại
 Núi trời xanh tay với kiềng chân cao

Nhưng em hỡi trần gian ôi ta biết
 Sẽ rời ra vĩnh biệt với người thôi
 Ta chết lặng bó tay đầu lắc
 Đài xiêu ôi xuân sắp rụng mất rồi

Đêm ứa lệ phồng mi hai mắt
 Bàn tay ta nhỏ như lá cây khô
 Minh hoa rã đậm đà sương theo móc
 Đỡ làm sao những cánh tiếp nhau rơi

Ta gửi lại đây những lời ảo não
 Những lời yêu thương phụng hiến cho em
 Rồi ta gục đầu lên trang giấy hão
 Em bảo rằng
 – Đừng tuyệt vọng nghe không
 Còn trang thơ thắm lại với trời hồng.

Không đủ gọi

Mây đứng lại chân trời phủ khói
Dòng sông đi đò bến đợi ngu ngơ
Chiều trời đẹp tâm tình em không nói
Đất với trời chung một nghĩa bơ vơ

Chiều thổi đẹp gió về em không nói
Anh không chờ không biết đợi từ bao
Từ xuống mưa không biết tự phương nào
Dòng sông chảy ai người xin níu lại

Mưa có tạnh nhưng chân trời còn mãi
Những giọt sương là lệ ở trong mây
Dòng sông đi cho nước nói ngàn ngày
Rằng bể rộng không bến bờ em ạ

Anh đợi xuống đêm về đầu phủ tỏa
 Mịt mờ xanh bù xòa ánh tơ giăng
 Cười môi em duyên dáng như chị Hằng
 Và lấp lánh mắt là sương trong lệ

Anh sẽ hỏi gió đêm về mở hé
 Mở muện màng là một chút mơ hoa
 Mở ngàn sau hoài vọng chút phai nhòa
 Và mất hút ở cuối trời nín lặng

Rồi từ đó về sau mang trái đắng
 Bàng hoàng đi theo gió thổi thu bay
 Anh chờ em không biết tự bao ngày
 Để thấy mãi rằng thơ không đủ gọi

Sầu một thuở đất mòn không tiếng nói
Một ngàn năm trắng dải tuyết băng buông
Anh gửi đi ngàn sóng cuộn thác nguồn
Để thấy mãi rằng thơ không đủ gọi

Mùa xuân lại với chim về đã mới
Với cá về mây nước cũng lang thang
Anh nằm im nhắm con mắt mơ màng
Mở con mắt cũng mơ màng cỏ lá

Hòn phố thị để lạc hồn cõi lạ
Sầu phố xanh từ bữa nọ em đi
Tuyết trời Tây có ngòi lãng những gì

Màu thanh thiên mở

*Một phút nữa thôi
Và màu sẽ mất
Suối sẽ xa đôi
Như mây xa đất*

*Một trang cũ kĩ
Mới lại một lần
Linh hồn giản dị
Bờ cõi thanh tân*

Em sẽ đi đâu
Với đời đi mất
Tờ giấy phai màu
Hồng kia có thật

Máu ở vành môi
Về tìm mấy bận
Suối bỏ rơi đời
Ai làm sao giận.

Với một vòng tay
Với vòng tay nữa
Ôm thắm giữa ngày
Đồng khô chết lúa

Với vòng tay của
Mười ngón tay măng
Xin mở một lần
Màu thanh thiên của...

Chào nguyên xuân

*Xin chào nhau giữa con đường
Mùa xuân phía trước miên trường⁽¹⁾ phía sau
Tóc xanh dù có phai màu
Thì cây xanh vẫn cùng nhau hẹn rằng*

*Xin chào nhau giữa lúc này
Có ngàn năm đứng ngó cây cối và
Có trời mây xuống lân la
Bên bờ nước có bóng ta bên người*

*Xin chào nhau giữa bàn tay
Có năm ngón nhỏ phơi bày ngón con
Thưa rằng: những ngón thon thon
Chào nhau một bận sẽ còn nhớ nhau*

1. Miên trường: giấc dài; cõi chết.

Xin chào nhau giữa làn môi
 Có hồng tàn lệ khóc đời chứa cam
 Thưa rằng bạc mệnh xin kham
 Giờ vui bất tuyệt xin làm cỏ cây

Xin chào nhau giữa bụi đây
 Nhìn xa có bóng áng mây nghiêng đầu

Hỏi rằng: người ở quê đâu
 Thưa rằng: tôi ở rất lâu quê nhà
 Hỏi rằng: từ bước chân ra
 Vì sao thấy gió đàn xa dậm dài
 Thưa rằng: nói nữa là sai
 Mùa xuân đương đợi bước ai đi vào
 Hỏi rằng: đất trích chiêm bao
 Sá gì ngẫu nhĩ mà chào đón nhau
 Thưa rằng: li biệt mai sau

Bờ lúa

*Em chết bên bờ lúa
 Để lại trên đường mòn
 Một dấu chân bước của
 Một bàn chân bé con*

*Anh qua miền cao nguyên
 Nhìn mây trời bữa nọ
 Đêm cuồng mưa khóc điên
 Trăng cuồng khuya trốn gió*

*Mười năm sau xuống ruộng
 Đếm lại lúa bờ liền
 Máu trong mình mòn ruộng
 Xương trong mình rã riêng⁽¹⁾*

*Anh đi về đô hội
 Ngó phố thị mơ màng
 Anh vùi thân trong tội lỗi
 Chợt đêm nào gió bờ nọ bay sang.*

1. Rã riêng: rã rời

Em đi về giữa

*Em đi về giữa nước non này
Mất lệ phai mờ tóc lạnh vai
Thao thức nghe mùa tan dưới nguyệt
Nỗi đời em sẽ bớt cho ai*

*Dư vang ngày trước ở đâu rồi
Bước hận chia lìa máu nhạt môi
Tiếng khóc câu cười thôi thế đã
Chiều đem mây trắng bủa xanh trời*

*Em đi chân bước với tay buông
Còn nữa không em mộng giữa nguồn
Sóng dạt buồm trôi con gió lại
Nát mòn hạnh ngộ dưới mưa tuôn*

Gió bão Tây Nam

*Giọng người đổ xuống bến xanh
Đời vui đón hội sao đành sớm tan
Bước chùng gió bão Tây Nam
Rừng sâu giếng cạn bóng hoang liêu thành*

*Hải hùng bi kịch đời tranh
Trùng quan vó ngựa tể nhanh trong mù
Thân người nát ở phía sau
Ngàn năm mắt khép khổ đau khôn hàn.*

Biểu tượng

*Tiếng nói xa vang trên đầu ngọn lúa
Vì ngôn ngữ ngày kia em đề úa
Bồng lên lời bên mép cỏ như sương
Cũng xanh như dòng lệ khóc phai hương*

*Đồng ruộng đỏ đương chờ em bước tới
Bàn chân nhỏ gót buồn em hãy vội
Hãy chân chờ anh soạn sửa theo chân
Áng mây xa cũng sắp lại về gần*

*Người phố thị mỉm cười đầu ngang ngựa
Tô son đỏ vào hai môi lượt nữa
Chợt thấy mình còn đầy đủ dung nhan
Thuở xưa kia suối ngọc ngó mây vàng*

Em phiên mộng bờ thanh thiên kim hải
 Anh sẽ đặt tên em là con gái
 Khắp bốn bề thiên hạ rủ nhau thưa
 Em là em con gái tuổi đương vừa

Em ngồi lại nhìn thu lên bóng nước
 Con cò trắng nhớ nhung trời bữa trước
 Con cá xanh tự lự sóng hôm sau
 Lòng miên man em sắp đã gục đầu

Tay năm ngón bốn mùa đi em đếm
 Đầu móng nhỏ hé răng tròn em cắn
 Nghe trong mình nước mắt chảy lên mi
 Nghe bốn bên thiên hạ ngó em vì

Anh cũng định làm như người thiên hạ
 Sức nhớ lại em là em em ạ
 Nên bây giờ anh xin phép ra đi
 Để bốn bên thiên hạ ngó em vì...

Áo xanh

*Lên mù sương xuống mù sương
Bước xa bờ cỏ xa đường thương yêu
Tuổi thơ em có buồn nhiều
Hãy xin cứ để bóng chiều bay qua
Biển dâu sục tỉnh giang hà
Còn sơ nguyên mộng sau tà áo xanh*

Xuân thu trang phượng

Trời Cao Nguyên lụt tràn đê

Nguồn trời nước lũ xuống đê cát xanh

B.G.

Mùa Xuân hẹn Thu về em trở lại

Ta nhìn nhau trong bóng nước mơ màng

Nước chảy mãi bởi vì xuân trở lại

Với dòng trong em hẹn ở bên đường

Em sẽ khóc khi nhìn trong khóe mắt

Thấy một mình người đi lại lang thang

Còn ghi giữ ân tình trong cỏ nhặt

Múa vi vu vì hẹn với truong ngàn

Ta sẽ đợi nghe đời em kể lại

Thuở xưa kia... bờ nước ấy xưa kia

Ta sẽ đợi nghe đời em nói mãi

Bên đời ai vạn đợi đã chia lìa

Mùa xuân hẹn thu về em trở lại

Bên đời đi còn giữ mãi hay không

Dòng bất tuyệt xanh ngàn xuân thơ đại

Sầu hoang vu vĩnh hạ vọng non hồng

Phương Tây

Rút ngàn con gió chạy qua
Mùa băng giá thổi tê nhòa Tây phương
Bước đi là mây dậm đường
Sâu nghe xuân động trong vườn lá xanh
Nụ cười môi tắt đi nhanh
Màu se sắt đọng âm thanh điêu tàn
Bờ dương xé lục trắng tan
Bên thành đất quạnh thu dần trắng vôi
Ngày đi đồ bóng sau người
Mộng hờ biết có buồn vui em về.

Một buổi trưa

Một buổi trưa nắng vàng in trên tóc
 Mây trên trời xuống phủ ở trên vai
 Màu phương thảo⁽¹⁾ pha mờ trên nét ngọc
 Bước ngại ngừng nẻo mộng mấy lần sai

Em có định sẽ cùng ai kẻ lẻ
 Một nỗi đời hư huyền giữa chiêm bao
 Vòng hiu hắt nguyệt hờn mây nhỏ lệ
 Một mùi hương hồng tự ở nơi nào

1. Phương thảo: sang đẹp, thơm tho.

Cây chuyện ấy một lần em đã rõ
Để bây giờ không thể lại phách phôi
Đường đi xuống khung đời sương lỗ đố
Hòn dung nhan em có sợ bên người?

Con mắt ấy vì sao em khép lại
Làn mi kia em thử ngược lên nhìn
Vòng tay đẹp như cành xuân thơ dại
Ngón la đà sao chẳng chịu đưa tin

Một buổi trưa nắng vàng in trên tóc
Lùa chân mây về ở dưới chân trời
Bước vội vã một lần nghe gót ngọc
Giẫm trang đời lá rụng úa thu phai

Khép mắt

Ngày mở mắt dòng xanh xuân đổ lại
Mùa trở bông là chỉ chút chim kêu
Vườn vẫn đợi tin hoa về tuổi đại
Bóng nguyệt trùm là phủ rộng sân rêu

Ngày mở mắt ngó trời xanh xa thế
Ở đây là màu đất cỏ xuân con
Hè nắng hạ với thu đông buồn thế
Với tình yêu em giữ mắt hay còn

Trong khước mắt em ngậm ngùi ngày đó
Lúc dung nhan về đối diện trắng tà
Màu nước chảy vô ngần khôn giải tỏ
Gió biên thùý về bích ngạn chiều hoa

Giờ khép mắt nhớ một lần ngẫu nhi
Nhớ rất nhiều ngày loạn ngựa đêm nghiêng
Cuồng đại nát liễu hờn xuân rủ rĩ
Giờ ra đi em cảm thấy có quyền

Hương bay xuôi cũ

Trang hồng kim hải ra hoa
 trở bông mùa phượng cũ đà hồ phai
 hương ngân với với hai tay
 mộng hồn xuôi lạnh đến rày lại ngân

*Bàn chân em đẹp hãy dừng đây
 Suối chảy bờ quanh mượt cỏ dày
 Em có bằng lòng về ở lại
 Bên màu cây lá mộng xưa sau*

*Nhìn về sim chín ở đồi xa
 Nhìn xuống cồn hoang dải bóng tà
 Phương của hướng là đâu một thửa
 Chân trời dậm đở gió rừng xanh*

*Một lần em lại với ta đây
 Những buổi chiều hôm với những ngày
 Ước hẹn hừng hờ trắng nước rừng
 Mấy mùa hương lạnh thổi về tây*

Một lần em nhớ nước trôi đi
 Cầu đã băng khuâng tiếc những gì
 Mây đã băng miền xê xích ruổi
 Bên đèo có một cánh chim bay

Ngôi đây một bận với ta thôi
 Ủ lại xuân phơi giữa bốn trời
 Gió có đặt diu về thủ thi
 Ngàn tùng soi bóng nước vơi vơi

Ngôi ở dòng đây nước chảy hoài
 Ngôi đây ngó lại bóng gương soi
 Em buồn? hay nhớ? hay không nhớ
 Những gì xưa hẹn với sương mai

Ngàn mây về cuối mãi trời xa
 Nước có bằng lòng đứng đợi ta
 Gọi mãi triền miên mơ giữa mộng
 Dòng xưa có lại với trăng tà?

Đi là đi mãi phải không em
Ước hẹn mai sau có vẹn tuyên?
Nước có ngân lời hoài vọng cũ
Gửi về cây bóng lá sơ nguyên

Thơ còn ở lại dưới chân em?
Cùng với dòng đi có trở về
Đầu ngón tay xanh em có đếm
Mấy lần thu xuống bóng vàng khe

Thơ còn có chảy dưới chân em?
Từng ngón chân em giẫm cỏ mềm
Có gửi ý niền cùng cỏ mượt
Kiến bò cũi mục có nghe chằng

Em ngồi mãi mãi với ta đây
Có sợ hoàng hôn tỏa bóng dày
Em sẽ nép vào thân ta ngủ
Mộng hồn em sẽ tỏa hương bay

Nghe

*Cúi đầu nghe tạnh
Mưa chiều rừng gió đi mau
Con đường trắng lạnh
Hang rừng bông rụng hoa đau*

*Cồn xưa cỏ mọc
Lá sông chảy xuống chân trời
Chảy lên mái tóc
Một mùa thu gục bên tôi*

*Người kia đứng lại
Nghe trời dẫy xuống hai vai
Con đường thơ dài
Còn đây lá cũ một vài*

Nắng buồn

*Nắng buồn thương nhớ bên nhau
Nhìn lúa thừa lá niêm đau trong cành*

*Giọt mồ trong mắt em xanh
Tự ngày đất đỏ chân đành bước đi*

*Còn không một bạn quay về
Vườn xưa ngó bóng trắng thê vàng gieo*

*Đường thu gió muộn thổi vèo
Ngựa hồng sức tỉnh trông đèo rộng thênh.*

Nam Đông - Dương Hòa
1950

Mái hiên

Bay về ổ chín tầng cao
 Con chim già biệt quên chào mái hiên
 Nước lang thang chảy xa miền
 Vòng quanh ngõ nọ mà triền miên chi
 Tôi người thủy thủ ra đi
 Chân trời thấy nước đợi kì lên mây
 Sao đêm đổ xuống triều đây
 Ai đưa kiếm vút ngang mây hư không

Gió theo cánh ngỗng ngang trời
Chở sương tuyết cũ lại đời phiêu linh
Từ đây ta hẹn với mình
Hồn trong cõi mộng biên đình chữa tan
Đầu hiên cung bậc điêu tàn
Lần kia đồ dẫy giọng vàng xô mau
Lạnh lùng dần bước bờ sau
Mấy đời li biệt về đau trong mình
Nắm sâu sa mặc nín thính
Đi vào giá buốt mông mênh cuối trời

Người đi đâu

*Bàn chân bước người đi về một thuở
Lá phân vân bờ bến cát sương rung
Trời khuya khoắt phiêu du trắng bờ ngõ
Người đi đâu sông nước lạnh vô cùng*

*Bóng trắng xa bay về em có thấy
Cuối phương ngàn rừng núi mộng trong sương
Dòng sông đục dòng xưa sông sóng dậy
Nghe triền miên nước nở lệ lên đường*

Một tiếng nói một nụ cười chợt tắt
 Hết mấy phen buồn trở lại bên đời
 Đồng ruộng cũ màu trôi trong cỏ nhạt
 Dưới bình minh rạ xám gốc trơ phơi

Trời vi vút én liệng vòng hót hải
 Đi đi em nguồn dẫy mộng chiêm bao
 Về thao thức canh chầy tìm trở lại
 Bốn chân trời người đứng ở nơi nao

Màu con mắt bên màu xuân xiêu đổ
 Ở bên kia nhìn trở lại bên này
 Gió lay lắt bốn phương về dồn tụ

Màu xuân

*Xin ngó lại bàn chân em bước
Vì em đi vào lúc gió đương bay
Năm ngón nhỏ như sương đầm lá ướt
Em đưa tay anh với bất chùng này*

*Ngồi kể lại chuyện ngày xưa cũ kĩ
Em không nghe vì anh cũng không nghe
Hồn hoa phấn xông hương sâu dị dị
Tóc vàng tơ tỉ mỉ ngón tay đề*

Vì ngọc trắng cát lằm thu xiêu lệch
 Gió băng trời xin thổi bụi bay theo
 Ngàn xuân rộng vô ngần, trong bóng nguyệt
 Đầu xanh em tư lự suối thông dào

Nằm xuống cỏ nghe tràn lan nước gội
 Chảy vòng quanh Thu Lục Tỉnh bao la
 Cồn Sa Đéc Sóc Trăng sương vơi vơi
 Gió lên bờ kim hải sóng xanh xa

Chợt ngoảnh lại thấy rằng em ngủ mất
 Em ngủ quên phiên sương rộng trắng ngà
 Hồn bỏ lại mộng thừa trong thớ đất
 Anh nhìn em trong suốt giữa xương da

Trò chuyện

Ngồi đây nói chuyện
 Lúc trời cao thổi gió xuống xanh nguồn
 Em thốt lời bằng miệng
 Và bằng môi hơi thở tự đầu tuôn

Em sẽ thành con kiến
 Tôi thành con chuồn chuồn
 Lời sẽ cắm trên miệng
 Nhưng nơi nào còn hơi thở luôn luôn

Những hòn sỏi lăn đi rất chậm
 Chuồn chuồn bay không biết tới nơi nào
 Con kiến bé có bao giờ lặn đạn
 Lúc đi về trong cổ lục chiêm bao

Em sẽ bỏ lại đằng sau em bỏ
 Những nỗi đời về ở giữa nhân gian
 Ta sẽ tạo lại mối tình sâu bọ
 Về hư vô vĩnh viễn bóng buông màn

Người về

Người bước về đây năm ngón chân
 Tôi buồn người bảo có tay nâng
 Bàn tay người có đủ năm ngón
 Người đứng xa, tôi tiến lại gần

Tôi thấy người, mừng rỡ xiết bao
 Trời xanh hơn lá ở trên cao
 Con chim nháy nhót bên cành nhánh
 Người nắm tay tôi rủ bước vào

Ngôi nhà người dựng giữa rừng xanh
 Cửa gió bằng cây có nhánh cành
 Đẻ khép sơ sơ và cũng đẽ
 Mở mời anh chị bước vào nhanh

Hôm nay tôi kiếm củi trong rừng
 Lạc mất đường về chột bỗng dưng
 Sức nhớ rằng đây rừng rú thẳm
 Là quê thân thiết biết bao chùng

Bờ trần gian

Đường cong có cỏ mọc ven bờ
Cây đứng trong vườn lá chuối tơ
Chó sủa sớm chiều đi qua ngõ
Gà con mất mẹ chạy băng quơ

*

Cá ở ngoài khe có ít nhiều
Cồn lau cỏ lách có hoang liêu
Em về có hỏi răng ri rứa⁽¹⁾
Nhắm mắt đưa chân có bận liêu

1. Sao thế này?

Người xuống

*Người xuống theo dòng trôi nước lũ
Màu sim màu mốt núi sương mây
Suối đá gập ghềnh hôm sớm tụ
Khói mù mịt thổi xuống đời cây*

*

*Người xuống theo thu thổi gió trời
Hàng hàng mưa chảy tuyết đông rơi
Một đời lặn đạn đo rồi đếm
Gối mỗi người đi đứng lại ngồi*

Bờ mây

*Bờ mây trắng dựng cuối trời bóng dáng
Của ban sơ hoài vọng giữa nhân gian
Lòng vụn vặt mơ màng chiều qua sáng
Em về nhanh cho mây trắng buông màn*

*Nhịp chân bước bên vườn hoa ẻo lả
Hồng hé môi là nụ của xuân xanh
Hồn ngơ ngác thương ngửa trong tắc dạ
Em đi đâu? ta đứng đợi không đành*

*Còn hay mất? ngày sau ta sẽ lại
Em sẽ về giữa mùa nước phơi trắng
Oanh yến múa cho trời xuân xanh mãi
Và yêu thương lên tiếng bảo nhau rằng*

Bờ nước cũ

Nhìn em nhé bên bờ kia gió thổi
 Lá xanh vườn theo cỏ mượt ngân nga
 Tơ vi vút một đời thương nhớ tuổi
 Của trắng rằm xuống độ dẫm bên hoa

Khung cảnh ấy nằm sâu trong đáy mắt
 Có lệ buồn khóc với lệ hòa vui
 Để tràn ngập hương mùa lên ngan ngát
 Rồi tan đi trong hố thẳm chôn vùi

Ta sẽ đến đứng bên bờ nước cũ
 Ngó bên kia vườn biếc lá hoa lùm
 Ô vạn vật vẫn chờ nguồn nước lũ
 Tự ngàn năm tuôn dạo tự khe rừng

Ta sẽ đến đứng bên bờ nước cũ
 Mộng xanh ngàn dậy nổi mộng em xưa
 Ngó non nước giữa sớm chiều tư lự
 Đón mơ màng về thổi gió lùa thưa

Chiều

*Em ngó buổi chiều buồn có phải
 Buồn cũng như buồn những buổi chiều xưa
 Tròng con mắt đã mỗi mòn có phải
 Sắc của trời hương của đất lúa thừa*

*Những nhịp bước bên đường còn dội mãi
 Vang về đâu không vọng lại hồi âm
 Của réo rắt riêng một lần mãi mãi
 Gió phương trời ủ mộng giữa hoa tâm*

*Em hỏi mãi tuy biết lời đáp lại
 Chẳng bao giờ thỏa đáng giữa đời cầm
 Em ngó mãi những chiều về trở lại
 Mang những gì về trong cội trăm năm*

Hang rừng

Mù sa thấp rừng nai xưa lỗ hện
 Xuống thôn làng ngó lá rụng ven khe
 Mùa tháng chạp chim trời xa lỗ hện
 Với sông thu từ một buổi bay về

Làn sóng đục lặn kia nghe gió lạ
 Lạnh vô cùng thổi lại từ phương tây
 Đêm khuya khoắt ai một mình em ạ
 Đứng trên bờ nghe rã mộng trong tay

Lời ước nguyện tuổi thơ cùng một lúc
 Với mây xanh với gió biếc trời tròn
 Với sông trắng chảy quanh qua mấy khúc
 Để bên dòng giờ tác dạ chon von

Trời bắn loạn bóng đèo xa đi khuất
 Lá âm u đường lấp ở sau lưng
 Nguồn thác đổ bên bụi mờ lay lắt
 Xuống thiên thu sâu hận khóc hang rừng

Vì bữa đó

Cảm đề Tess of the D'Urbervilles

*Vì bữa đó cửa buồng em khép kín
Nên bốn bề tiếng động đã xâm lăng
Và tràn ngập vào sâu trong cung điện
Đáy linh hồn em rạn vỡ bao phen*

*Vì bữa đó nhìn nhau hai con mắt
Giữa bốn bề bóng tối lạnh tro phai
Nên em muốn bàn tay ta siết chặt
Ngón vô ngần đau khổ ở trong tay*

*Và vuốt ngực nghe chùng như lá phổi
Đã điêu tàn trong lệ đầm liên miên
Dòng ngơ ngác tự bao giờ đã lỗi
Trong chờ mong tiếng vọng ở xa miền*

*Còn lại đó chút gì em có biết
Có hiểu rồi và đã có nghe ta
Nói lơ lảo một lời khi úp mặt
Ngón vô ngần đau khổ lúc buông ra*

Vỗ về

Ta đứng lại bên này chờ đợi
 Ô phải không? Em đó phải không
 Ta đếm lại từng ngón tay lấy bấy
 Đời chúng ta là mấy trăng tròn

Ngày vui ngắn? lòng đã vui mấy bận
 Ngày vui đi? mấy bận giữa lòng ta
 Đổ lầy lất mưa về xuân lấm tấm
 Ô thiếu quang tan biến vội sao mà

Em có khóc? ta xin em đừng khóc
 Em nhìn ta? lệ chảy có vui gì
 Trang phượng mở giữa nguồn em hãy đọc
 Nước xuôi dòng ngàn thu hận tan đi

Phương Hà

Vùng trăng lại đi vào khe cửa
Phát phơ theo màu lãng đãng sương bay
Sâu kỉ niệm sắp tràn như lệ ứa
Ngó rung rinh vườn loang lổ bên ngoài

Mắt xin khép vì nghe buồn bước tới
Từ bốn bên gió đẩy lại hoang liêu
Lòng man dại như mù xa vời vợi
Gánh lên vai buồng phôi lạnh bên chiều

Cười nức nở nghe đời toan ngã gục
 Ngày xuân xanh sơ ngộ để thiên thâu
 Còn ngơ ngác hương mùa lên mấy lúc
 Ngạt linh hồn em lịm giữa chiêm bao

Trời tuổi trẻ bụi nào về vây hãm
 Giữa mịt mờ trắng nước lạnh liên miên
 Hoài vọng uổng bên nôi đời thê thảm
 Hồn núi sông anh lạc xứ xa miên

Vùng trăng lại đi vào trong khe cửa
 Hà ở đâu đôi bạn ấy đâu rồi
 Tơ thắm nhạt ân tình như nhụy úa
 Rớt miên man ai nhặt giúp cho người.

Vinh Trinh - Trung Phước
 1948-1952

Dòng sông

*Chiều bên lá lung lay vàng cửa khép
Bóng trời sa trùn phủ tiếng em cười
Vườn cỏ lạnh hoa buồn không nói xiết
Bước chân dừng nghe rã lẽ hai nơi*

*Lời hẹn ước em nghiêng đầu tóc xòa
Để than van sâu thien cổ theo nhau
Hồn tuổi trẻ bay trở về giữa dạ
Nhớ dung nhan em bất tuyệt xuân đầu*

*Trời thuở đó ngần nào em khổ sở
Khóc khi nhìn gió thổi nước sương buông
Tìm xa vắng bên kia bờ đò võ
Dòng sông đâu em có biết ngọn nguồn?*

Tiếng vọng

*Em về ở lại đây thôi
Nghe mùa nước lũ nguồn trôi phăng đồng
Một trăm cây lá bên rừng
Gửi trong tiếng vọng xa chùng ngàn mây
Mười con xóm nhỏ bên này
Nhắc nhau nhớ lại cái ngày bên kia*

Kể chuyện

*Kể lại chuyện rằng năm đã cũ
 Đã bao giờ một bận muôn năm
 Em nhớ chuyện rằng xưa lỡ dở
 Điều dây đứt trẻ cũng cầm bằng*

*Kể lại chuyện rằng dù sao nữa
 Nguồn xưa sóng lạc nước tiêu tao
 Mắt khép mi sâu không lệ nữa
 Nhìn nhau bận đó cúi xin chào*

*Bốn vó lên đèo truông ải vang
 Trùng quan một bận gió lên ngàn
 Tiền trình cỏ lạ xông gây ngất
 Con mắt khô rồi ngó ngựa ngang*

Màu trời đỏ

*Màu trời đỏ bữa nay về trở lại
Một mùa xưa người nhớ chữ năm kia
Ngày chạm mặt dưới mùa xuân man dại
Dịp trùng lai em hẹn với tan lìa*

*Đường có cỏ có bờ lau rộng có
Lá cây bay và em có đi qua
Bàn chân bước lẹ buồn em có nhỏ
Xuống điêu tàn em khóc mộng tiêu ma*

*Nguồn thao thức ta về từ một buổi
Trời bay mây bốn hướng gió xa mong
Từng cánh én mang trùng dương về nội
Đâu rồi em? sóng đục đã theo dòng*

*Em cho phép ta ngồi đây hỏi lại
Và gọi về trăng mùa cũ lang thang
Màu trời đỏ để ngàn sương hót hải
Xuống li ti là dựng vội con đường*

Chiêm bao

Tặng Lyn-rô

*Các em đến trong vòng quanh mi mắt
Các em cười vằng ảo mộng trắng khuya
Màu xuân trắng mơ màng pha in mặt
Khắp môi hương nhắc lại chuyện hôm kia*

*Vườn cây lá một lần về đây ở
Một vài ngày xao xác hẹn bên nhau
Trùng quan lạnh mấy lần ai đã sợ
Em nghe không? lời nước nở nguyện cầu*

*Câu chuyện kể một lần trong tiếng hát
Bến đò xưa mây nước rộng xanh trời
Ngàn sao biếc một lần theo sương bạc
Xuống bên rừng tùng thúy điệp chen phơi*

Màu tô tỉnh sáng bùng từ phương cỏ
 Từng đã sai bóng nguyệt lạc tin hoa
 Giờ bất tuyệt dậy ngân trong thủy thảo
 Dừng âm thanh ngoài cõi sóng thu lò

Thành đất quanh vàng rêu mưa thấm liễu
 Nẻo Thương Lương làn sáo động đêm ngà
 Vùng phơ phát lò xòa em có chịu
 Giục Đào Nguyên anh ngó bãi Liêm Hà

Sầu thiên cổ chợt về trên nước dạo
 Gió biên đình chợt ả gục đầu hoa
 Ô li biệt toi bờ bờ lão đảo
 Em ra đi - Đòi bùng mặt khóc òa

Nguyễn Huệ

Rừng cô tịch ngóng nội đồng trở hoa

*Người đi vòng chuyển đó
Núi rừng cây lá vàng
Ánh trời trưa rực đỏ
Ráng chiều thấm pha vàng*

*Mười vạn quân theo gót
Tha thiết một niềm tin
Mây trời cao chót vót
Dòng nước suối động mình*

*Bàn chân người đặt xuống
Bàn chân người bước lên
Miệng cười trong ý chuông
Lời sông núi van xin*

Người qua sông Giản Thủy
Người tới huyện Phú Xuyên
Hà Hồi chiêm trống dậy
Ngọc Hồi rợp bóng tinh

Người trở về từ đó
Với nàng Công Chúa kia
Đầu mùa trăng rạng tỏ
Hoa bướm vội tan lìa

Đời sau thương tiếc mãi
Tự hỏi vì có chi?
Gian thần nào ám hại
Hoặc có thể chỉ vì

Ngày băng rừng heo hút
Muỗi rừng cắn thịt da
Sốt rét rừng thiêu đốt
Nên người vội băng hà?

*Người không thể nấn ná
Ở thêm một thời gian?
Sáu quân nhìn chưa thỏa dạ
Sông núi phụ muôn vàn*

*Thôi xin người đừng nức nở
Nếu sau này đường dang dở
Những ai về
Ôm mãi mộng người đi*

Hận

Nhớ Tố Như

*Những dòng thơ nối dòng đi rất xiết
Đã trở về mấy bận với trang buồn
Người ngồi đây ngó mây trôi biển biệt
Lơ thơ bay loáng thoáng cánh chuồn chuồn*

*Trời đất lạnh và lòng anh không thỏa
Gửi hồn đi phương hướng hút heo ngàn
Hồn ngơ ngác loay hoay về hỏi dạ
Có bao giờ dạ thỏa giữa không gian*

*Tờ giấy mỏng mấy lần không chịu nổi
Những hình ma quái ác anh vẽ lên
Sương với bóng bay về trên cỏ nội
Bủa mịt mờ ảo mộng lạnh bốn bên*

*Lệ đã chảy ròng ròng rớt xuống
Với xuân về oanh yến rộn bên tai
Em quốc sắc em thiên hương đã uống
Làm sao khuấy khỏa hận của thiên tài.*

Hoàng hậu

Ngập ngừng trong bóng nhật thừa
 Ảnh hình Hoàng Hậu nằm xưa lại về
 Thuyền dương xanh mái tơ thê
 Quanh Trường Thành dựng ngọc kê trắng vai
 Ngàn thu xuống lá thu bay
 Buồn tiêu tao để bên ngày tháng đi
 Tràng giang sóng cát li ti
 Xô dòn tiết điệu lên vì hoa dung
 Vì em phiền mộng sương ngần
 Cỏ Yên tơ bích dâu Tần gục cong
 Sầu kim hải sóng phiêu bồng
 Dòng thơ ngậy lệ em rờn rờn tuôn
 Dập dùi bên liễu chùng buông
 Tình chưa thoảng chợt tiếng buồn lại dâng

Nausicaa

Bon voyage, notre hôte! au pays de
tes pères, quand tu seras rentré,
garde mon souvenir !... (*)

Odyssée

*Biển xô về bến cát mờ
Nửa đời trôi giạt em chờ đón tôi
Bình minh thơ đại hai môi
Lời chưa nói cũng như lời đã trao
Còn lưu⁽¹⁾ hơi thở miệng đào
Đêm qua kì mộng giọng nào đã nghe
Ngày sau chuyện cũ bên hè
Tiếng than đầu lá dội về trong sương*

Tàn canh với hận sa trường
 Những người đã khuất trên đường viễn chinh
 Triền miên hải đảo một mình
 Chiều xanh lớp lớp sóng bênh bông mây
 Mùa xuân hiện giữa ngàn mai
 Nguyên hình Nữ Chúa trên ngày phù du⁽²⁾

* (Thượng lộ bình an, hỡi vị khách! Trên đất nước của ông cha, khi chàng trở về, xin hãy giữ mãi kỉ niệm về em!).

Kiểu Văn dịch

1. Còn lưu : còn đây

2. Tác giả lược tả cuộc kì ngộ của dũng sĩ Hi Lạp Ulysse với công chúa Nausicaa trên đảo.

Judith

Trở lại giữa bàn chân phong cảnh
Mất nhìn trời môi thờ thần thương rãng
Đem nhan sắc rửa một lần máu hận
Đề từ đây lòng mộng chết bên đèn

Đôi đi xuống núi ngàn về xóm biếc
Tơ vi vu lá nức nở kêu thầm
Ôi dĩ vãng từ đây xin vĩnh biệt
Một lần thôi và đã lỗi muôn vàn

Hoàng hôn tới dịu dàng mi sẽ khép
Vội hương vàng sẽ lịm với phấp loàn
Lòng sẽ hỏi lại đời xuân chẳng đẹp
Thieu quang đâu cho én liệng theo làn

Chỗ này

*Người đứng đó ngày về tôi có thấy
Hai bàn chân trên cỏ lá ngàn xuân
Phong cảnh đã bốn bề cùng tôi nói
Linh hồn người là thiếu nữ thanh tân*

*Rồi tôi lớn đi vào đời chân bước
Cỏ mùa xuân bị giẫm nát không hay
Chợt có lúc hai chân dừng một lượt
Người đi đâu? xưa chính đã chỗ này*

*Người không ở vì chờ mong đã mãi
Người đã đi cùng tuổi trẻ tôi đi
Chợt có lúc trên đường tôi đứng lại
Ngó ngu ngơ... xưa chính đã chỗ này*

Người xưa

*Người đi lại bước vào em nhẩn nhủ
Sầu vây quanh bờ cõi rụng chiêm bao
Mắt đã khép lúc thu mờ đã cũ
Xa mấy lần còn lá động môi trao*

*Đầu mũi dựng một triều sông dạo sóng
Gọi miên man trời thiên cổ mong manh
Mắt đã khép để mi mờ còn vọng
Tiếng linh hồn trong cảm thạch long lanh*

*Người đã định một lần thôi để hồng
Đường vu vơ về chốn cũ trăm năm
Miền cát lạnh chân lạc đà bé bỏng
Bóng hình em tôi tả dưới trăng rằm.*

Người điên

*Người yêu mù của tôi
 Người yêu câm của tôi
 Một đời chàng không nói
 Một đời chàng khô môi*

*Chàng nghe thấy ở đâu
 Nơi nào chàng bắt gặp
 Bên bờ cỏ bụi dâu
 Một mùa xuân hấp tấp*

*Từ khô se còn nội
 Xuống ruộng trở đồng đồng
 Lúa mùa lên phơi phơi
 Bờ nước đục cong cong*

*Vì sao chàng nhắm mắt
 Đi kiếm mãi một mình
 Để trời mưa lên mặt
 Một cơn lá phiêu linh*

Ngoài Trung

Tặng anh Bùi Thanh

Về thung lũng ngó cảnh hoang
Chiều ru bóng lãng đãng vàng gió bay
Bình nguyên tư bữa xa ngày
Đường ngang lối dọc đến rày chữa nguôi
Mùa trắng sương cỏ bên người
Nguyên sơ đầu mộng môi cười trong bông
Chợt quên đời đồ giọng hồng
Màu pha nước giếng xuống dòng xuân trôi
Ngàn năm ám chương đi rồi
Rừng biên biếc giữ mây trời phiêu du

Chào thu Lục Tỉnh

*Trời thu dặng mây thu trời gió thổi
Trời thu vang em đứng đó nghe không
Con én liệng mùa xưa xuân nghẽn lối
Tâm tình em bối rối lệ lên hồng*

*Thu đô thị đã mấy lần lừa phỉnh
Em cùng ta về Lục Tỉnh nghe không
Để nhớ lại lần xưa em đã định
Cùng ta đi ngó cỏ nội hoa đồng*

*Đây Mĩ Tho Cần Thơ Châu Đốc
Long Xuyên ơi và Sa Đéc em ơi
Trời kỉ niệm đi về trong đáy mắt
Thôi dư vang từ dĩ vãng xa vời*

Thôi trắng núi từ Trường Sơn heo hút
 Đèo Hải Vân con nai lạc trong sương
 Con nai ấy xưa là “nai cao gót”
 Em nhớ không? trời đất vẫn như đường...

Ta dừng lại trời xuân trong chốc lát
 Với thu mây mù xao xuyên nước xanh
 Với kí ức của một thời ngan ngát
 Em nhớ không? em quên vội sao đành

Chào Lục Tỉnh thu về xuân nức nở
 Ở trong cây trong lá ở bên sông
 Dòng nước chậm chân chờ cho sóng chờ
 Còn không em? kỉ niệm ở bên lòng

Miền Nam

Ta đi tìm bóng mơ hồ
 Phố khuya Nam Việt bên bờ Cửu Long
 Mùa thơ trắng mộng thu phong
 Về phơi trái ngọn nguồn trong trắng mờ
 Miệt mài Mĩ Thọ Cần Thơ
 Còn sương Rạch Giá đợi giờ nguyên tiêu
 Mỏm Cà Mau ruộng Bạc Liêu
 Sóng trùng khơi vọng hoang liêu lên trời
 Ngâm ngùi đàn lệ buông rơi
 Xò màu kỉ niệm lại đời lang thang

Đường xe nô nức một giờ
Bỏ quên phố thị trên bờ Tiền Giang
Hàng cây cỏ lá thôn làng
Duỗi song song với con đàng ven sông
Long Xuyên sóng nước xô hồng
Bình Nguyên Lục Tỉnh như lòng nhớ nhung
Mấy trăm cây số hẹn cùng
Tuổi thơ ngây mộng mộng lung bao giờ
Thanh bình chợt tỉnh giấc mơ
Hà Tiên Châu Đốc bây giờ lụi trôi.

Thu Đông 1961

Anh về Bình Dương

Anh về đất rộng Bình Dương
 Trái cây và lá con đường cỏ xanh
 Môi người nấng ngọt vây quanh
 Nụ cười Nam Việt yên lành bấy nay
 Em về đẩy mộng lên vai
 Chào xuân ngả nón bụi ngày gió ru
 Mừng vui con mắt ngây thơ
 Mây nghiêng như lệ pha mờ chiêm bao
 Yêu nhau cảm động dường nào
 Anh về đất rộng cúi chào Bình Dương

Ruộng Bình Dương

*Em về đất rộng Bình Dương
 Phố mai là gió môi hương se dẫu
 Tóc xanh bủa lệch mái đầu
 Mây xanh như lệ pha sâu ruộng xuân*

*Dấu sương chìm cỏ Yên Tân
 Dấu chìm về có đậu gần gũi không
 Kết chùm nhánh trắng ra bông
 Vành cong môi hẹn vun trồng về đâu*

Xuân Bình Dương

Xin lời mở rộng con đường
 Xin chiều bến đỗ Bình Dương bây giờ
 Những bàn chân bước đơn sơ
 Những bàn tay những mùa thu trong mình
 Xin lời nói hãy nín thinh
 Xin hàng phượng đỏ bên đình ngơ cho
 Bến sông ghe đỗ bây giờ
 Ngàn năm thôn nữ lên bờ ướm chân
 Xin người em hãy lại gần
 Nhắm hai mắt mở muôn phần hai con
 Ngó sương mây lục trời tròn
 Ngó sương muối nhuộm tóc còn xanh vai
 Bàn chân đen ngón không dài
 Bàn tay đen ngón nắm hoài không ngời
 Bây giờ xin hãy nhìn tôi
 Người em ấy nhận ra người anh chưa

Giã từ Đà Lạt

*Nói nữa sao em? với lời lỡ dở
Đường lay lắt chiều bay sương lơ đãng
Đứng bên trời em ở lại hôm qua*

*Ngàn thông ơi ở đó đón bóng tà
Và giữ lại chuyện đời ta đi mất
Bước khúc khuỷu truông ngàn khe khóc lóc
Dặm mơ màng tắm tấp mấy mù khơi*

*Lùi bay đi để ở lại bên người
Tơ vãn vít gió mùa mời mọc én
Tay lấy bấy náu gì xuân bay biến
Ô thiều quang! làn nước cũ trôi mau*

Em đi lên với bắt mấy hương màu
 Miền đất Thượng có mấy bờ hoa mọc
 Xa biệt lắm mưa nguồn trên mái tóc
 Đã mấy lần thôi lạc lệ lừa thừa

Buổi sớm hôm buồn tình tú ai ngửa
 Bàn chân bước với tay buông kẻ lẻ

Trời với đất để lòng em lạnh thế
 Hoa hương ơi còn điểm lệ bao giờ
 Những ân tình đầu liễu rũ lơ thơ
 Còn hay mất trong trăng mờ khuya khoắt

Người xuống núi mang về đâu có chắc
 Nhưng dịp về còn nữa ở mai sau?

Dặm hồng vàng ai đứng lại nhìn nhau.

Tuổi trẻ

*Chạy đi em! qua vườn thắm theo ngày
Cùng với phút giây này phơi mở lá
Em ngó nhé cành xanh cây giục già
Hoa nghiêng đầu riu rít cạnh chim kêu*

*Chạy đi em! qua vườn thắm một chiều
Gót nhỏ nhỏ bước liêu bên góc rẽ
Và chạm mạnh đầu ngón chân ghê thế
Vào ở trong cành củi mục kiến bò*

*Chạy đi em! và bắt vội giùm cho
Ta em nhé, ta chờ tay em bắt
Giùm chút nắng chiều ngọn cây lay lắt
Nắm và cầm đưa lại giúp cho ta*

Nắm ngón tay lũa xoa móng xanh ngà
Tơ vàng óng là đà đưa đẩy nhẹ
Nắng hây hây là hồng lên he hé
Chảy vì vu là giọt nhẹ xuống vai

Cầm tay em ta nắm lại một ngày
Màu và sắc hương mờ phai một thuở
Còn đọng giữa một tấm lòng thương nhớ
Kỉ niệm ngàn giá cúc với nồng sen

Chạy đi em! lên tiếng gấp gọi rằng
Và vói bắt khi tầm tay vừa tới
Và giam giữ giữa hồn em xanh với
Mộng xanh đời xanh lá với xanh cây

Ồ gót chân! anh đứng ngó như ngây

Lá thổi như bay

*Lá thổi như bay
Bên nguồn thơ đại
Em giữ trang này
Một mai nhìn lại*

*Kiến bé một con
Bò trên cỏ đại
Cát bến xuân còn
Dấu chân in mãi*

*Vùng tóc đi tìm
Kiếm làn mi chảy
Nước mắt màu sim
Tím hồn cá nhảy*

*Gót chân nhỏ chạy
Đầu nòn xuống lũng mơ màng
Đó bóng hươu vàng
Một lần ngó thấy*

Mở về phương ấy

Con gái khóc bữa nào
Bây giờ nhắc chi nữa
Chuyện ngày trước chiêm bao
Chuyện ngày sau mộng úa

Em chết bên bờ lúa
Em chết dưới triều xanh
Dòng sông kia ấy của
Mộng ước vỡ tan tành

Ở bên đường ngồi lại
Những người đếm tóc nhau
Kỉ niệm về kinh hải
Màu mắt thuở xa nào

Xin ngó bóng mây trời
Xin nhìn con cá nhảy
Xin thấy ở khắp nơi
Miệng cười thơ đại ấy

Con gái khóc bữa nào
Bây giờ xin nhắc lại
Xin dựng một hàng rào
Để mở về phương ấy.

Hư vô và vĩnh viễn

*Cũng vô lí như lần kia dưới lá
Con chim bay bỏ lại nhánh khô cành
Đời đã mất tự bạo giờ giữa dạ
Khi lỡ nhìn viễn tượng lúc đầu xanh*

*Buổi trưa đi vào giữa lòng lá nhỏ
Tiếng kêu kia còn một chút mong manh
Dòng nước nở như tia hồng đốm đỏ
Lạc trời cao kết tụ bóng không thành*

*Lá cũng mất như một lần đã lỡ
Trời đã xanh như tuổi ngọc đã xanh
Trời còn đó giữa tháng ngày lỡ dở
Hồn nguyên tiêu⁽¹⁾ ai kiếm lại cho mình*

Đường vất vả vó ngựa chồn lão đảo
Cồn sương đi vào trướng lạnh miên man
Bờ bến cũ ngậm ngùi sông nước dạo
Đêm tàn canh khắc vợi nguyệt gương ngàn

Một lần đứng lên mấy lần ngồi xuống
Ngón trên tay và tóc xòa trên đầu
Tinh đếm lại muôn vàn thời đã uống
Để bây giờ em có biết nơi đâu

Bờ trùng ngộ một phen này phen nữa
Tờ cỏ thơm như lệ ứa pha hồng
Hồn hoa cỏ Phượng Thành Hy Lạp úa
Nghe một lần vĩnh viễn gặp hư không

(1) Nguyên tiêu (rằm tháng giêng), ý nói thuở ban đầu.

Lì tao

*Giờ ngẫu nhĩ như hồng bay em ạ
Và yêu thương như lá ở bên hoa
Và luyến ái như tơ vàng bốn ngả
Bủa vi vu như thoáng mộng la đà*

*Em đã lại với đời về nắng ấm
Thấm không gian thương nhớ bóng hình em
Anh đã đợi chờ em từ lâu lắm
Ngày đi không để lại lạnh trắng rằm*

*Anh mơ ước với ngàn xuân mở rộng
Quên nẻo nùng sa mạc của yêu thương
Chân cứ bước theo nhịp hồn cứ động
Em là em anh đợi khắp nẻo đường*

*Em có nụ cười buồn buồn môi mọng
Em có làn mi khép lá cây rung
Em có đôi mắt như sâu xanh soi bóng
Hô gương ơi! Sao sóng lục vô chừng!*

*Con mắt ấy có gieo buồn rớt lệ
Trên nẻo đường lạnh lẽo lối lang thang
Môi thắm ấy mấy lần thao thức kẻ
Với đèn khuya vò võ mộng khôn hàn*

Trời đất nhớ lần đầu... năm trước...
 Đó một lần đôi mắt đã nhìn lên
 Và trời hiểu ngày sau đôi mắt ngược
 Một lần kia sẽ còn dịp đáp đền

Em ở lại với đời ta em nhé
 Em đừng đi. Cho ta nắm tay em
 Ta muốn nói bằng thơ bay nhẹ nhẹ
 Vào trong mơ em mộng giấc êm đềm

Ta sẽ đặt mười ngón tay lên mắt
 Để nhìn em qua khe hở du dương
 Vòng theo máu hai vòng tay khép chặt
 Ô thưa em ta thấy mộng không thường

Lì tao hai

*Bàn chân bước nghe một lần sóng dậy
Sắc khuynh thành một thuở động binh đao
Người lên ngựa ngoảnh đầu về có thấy
Bờ xa bay tuyết bạch phủ sương đào*

*Vì mong đợi ngày về xuân hối hả
Ở bên màn thỏ lặn bóng ngàn dâu
Sầu lục thúy sâu thu sen thủy tạ
Mộng hoa đầu trong nước ngập theo nhau*

*Vì con mắt một lần kia đã ngó
Giữa nhân gian bủa dưng một bầu trời
Đài vũ trụ hồn chiêm bao rạng tỏ
Một nụ cười thế giới sẽ chia đôi*

*Dòng nước bạc dòng sông trôi theo dõi
Cuối chân trời hình bóng một chân mây
Đời xiêu đở nguồn xưa anh trở lại
Giữa hư vô em giữ nhé chùng này*

Lì tao ba

Em đi về như mây núi đầu xuân
 Gió bay qua nước chảy suối vô cùng
 Mừng như thể hôm qua về đồng nội
 Buồn bã cũ đã bẽ bàng bước vội
 Để bây giờ còn một mối riêng tây
 Lời nhân gian không tiếng để phôi bày
 Thu trăng mộng như trang mờ cổ lục
 Mưa vội vã như bình minh thúc giục
 Vào nhớ nhung như vào giữa hội hoa
 Lá xanh xao như cành nhánh gặt gà
 Và thánh thót đến cây già cổ thụ

Anh lại thấy một trời xưa đã cũ
Đã đi về cùng với gót chân em
Đã đi qua cùng với cánh tay mềm
Anh mở miệng không nói lời nào cả
Vì bất chợt thấy môi cười em ạ
Vì vui mừng xa lạ bỗng quen nhau
Vì vu vơ vui sướng ngó pha màu
Cây in cỏ nước cọt cồn đùa cát
Và vạn vật rủ rê nhau bắt ngát
Dàn mênh mông vây bủa gió xa bay
Anh đến bên em ghé sát mi mày

Nhan sắc hôm nay

Anh ngẩng mặt ngó mây trời trên lá
 Nắng trên cây và gió rúc trong cành
 Thổi xuân đầu vi vút chạy qua nhanh
 Và dừng lại lúc em vào ở giữa
 Khắp bốn phía lên lời rãng rí rưa
 Từ hôm qua đợi mãi đến hôm nay
 Vì sao em? sao thế? có ngần này
 Mà nấn ná đến ngày nay nằng nặc
 Em có thấy? cùng nhau em mở mắt
 Em mở mi em nhìn nhé bên nhau
 Em mở môi cho nụ hé hương màu
 Hàm răng hỏ hây hôn hồng hoa đỏ
 Hàm răng ngọc của ngàn xưa về đó
 Hàm răng ngà của vạn đợi về đây
 Hàm răng xanh của suối chảy đêm ngày
 Hàm răng trắng của sỏi cồn cát bến

Bờ thánh thót dòng em đi đến
 Làn lênh lang lau lách lại luân lưu
 Hoa cỏ phanh phoi đón đợi dê cừu
 Tung bốn vó nhịp nhàng về nhẩy cõn
 Cho quay tít sắc bên màu ngả ngón
 Cho quanh co dòng khe nước tăn teo
 Cho ngổn ngang gò bên đồng cheo leo
 Cho uốn éo đường thu thêm thiên theo
 Không biết nữa trời tròn hay đất méo
 Chỉ hôm nay là nhan sắc hôm nay
 Ở bên nhau em có đủ mi mày
 Môi và mắt mơ màng môi bên miệng
 Nồng như lửa lạnh như băng tê điếng
 Anh ngó lên trời mây gió rủ nhau bay
 Trời bên kia - nhan sắc ở bên này

Không đề

Vì con mắt cũng buồn như mí mắt
Em đi về như vui gượng trên môi
Lời nói kia là lá rụng sương đôi

Vì hơi thở rót vào trong buổi tối
Gió chiều hôm non nước nhớ xanh trời
Em đi về là tím bạc hai môi

Vì nhan sắc ngày kia em hoảng sợ
Chợt bước vào nhìn thân thể như xương
Em đi về là hé mở môi hường

Và hé mở môi không hường một lúc
Sương gió cũ thiên thu về cúi gục
Cỏ nội đồng là sức tỉnh ra hoa

Em ra đi - là bung mặt khóc òa

Người hải ngoại

Mép bờ trái rụng ngồn ngang
Ngàn thương nhớ phủ con đường đi qua
Trời Tây Phương tuyết phai nhòa
Tắm thu bỏ lạnh bên tà áo bay
Lỡ lầm li biệt là sai
Có bao giờ hẹn ngày mai em về
Mộng chiều bủa tóc vàng hoe
Vào trong nắng rộng tìm nghe chân người

Lặng nhìn bóng nhật bay nhanh
 Cành sung cũ kĩ bên thành lũy xiêu
 Con chim từ bỏ nắng chiều
 Người đi xiêm mông xuôi triều nước xanh
 Mai kia cỏ héo đầu ghèn
 Ngó sang trời lạ thấy mình mất thu
 Gục đầu xô giấc miên du⁽¹⁾
 Vào hoang vắng khép ngực tù yêu thương
 Với vòng tay tuổi uyên ương
 Với ghi sầu khổ lên đường phụng khâm
 Cành Nam rữ phượng sai nhâm
 Đoạn trường ai dựng bên tầm xuân phơi
 Ngõ về xứ cũ mù khơi
 Ngàn năm gương bóng nước trôi mơ màng

Saigon - thu 62

1. Miên du: cũng như "mộng du"

Cỏ

*Những đứa con mùa thu chết hết
 Lúc tôi ra đời ngó xung quanh
 Mở mắt bên người tôi chẳng biết
 Mùa sau lá có rộng bên mình*

*Tôi giữ nơi nào những tiếng kia
 Người đi không để nụ môi chia
 Mùa xuân năm tới tôi không ngó
 Nước chảy dòng khe cỏ mép rìa*

Hươu

*Những con hươu đôi ở trong rừng
Ngó núi nhìn khe thấy mây trôi
Trên núi rạc ròi chân hươu nhỏ
Cây rừng cây rú rậm cây roi*

*Con hươu từ đó lại bên người
Kẻ lẻ lông vàng rụng hết đuôi
Bốn cẳng từ đây xin bó lại
Quì chân trên gối khóc không lời*

Tượng số

*Những nàng Tiên Nữ ở trên cao
Bỏ xuống cho ta những trái đào
Ù té ra sân ta chộp lấy
Gà con sợ hãi chui vô rào*

Trời bữa đó

Trời bữa đó không nói gì nữa cả
 Xanh liên miên mà dạ của nhân gian
 Vẫn thao thức giữa buồn đau em ạ
 Nẻo thanh thiên từ lối một con đường

Em con gái hai bàn chân em bước
 Hai tay ôm hai buồng phổi em ho
 Trời buổi đó để buồn đi lướt thướt
 Khắp đời cao cồn thấp đọng bên gò

Ta đứng lại bề bàng hai con mắt
 Ngó và nhìn tay nắm ở trong tay
 Buồng phổi lạnh bởi vì chúng em biết
 Thiên đường xưa giờ giữ chỉ ngân này

Trời bữa đó không nói gì không nói
 Một chút gì xưa đã nói miên man
 Lòng với dạ vô vàng thôi đã mới
 Nẻo đi về: rừng quạnh rú sâu hang

Về buôn bán

*Giã từ cõi mộng điêu linh
Tôi về buôn bán với mình phôi pha*

*– Mình ơi! tôi gọi bằng nhà
Nhà tôi! tôi gọi mình là nhà tôi
Bây giờ xuôi ngược đôi nơi
Thôi mình ở lại tôi dời chân đi*

*Thưa rằng: - ở cái quái gì
Chàng đi thiếp cũng xin đi với chàng*

Đồ quán

Thừa em từ bữa lạc đàn
 Dầu hai thứ tóc gió ngàn thổi tung
 Nhớ em miệng đỏ vô cùng
 Hai môi khép mở một vùng cỏ hoa
 Nhớ ngang ngựa dưới trăng ngà
 Lối sương tố vọng canh gà sơ nguyên
 Nhớ em anh rất có quyền
 Ngồi trên bãi rộng quàng xiên vẽ hình
 Bốn bên đồ quán xiêu đình
 Ba bề đờ đẫn một mình anh đi

Gái buồn

*Bờ sau hang núi
Lá xanh lá đỏ chiều nay
Chim trời vòì vòì
Đế rơi cánh mỏng theo ngày*

*Mùa sau thu xế
Hang rừng gió thổi dòng khe
Em về đây đế
Rạc ròi tiếng cũ còn nghe*

*Ngày sau chỗ ấy
Mây mù quyến rũ trăng sương
Em về sẽ thấy
Mông lung sâu mộng gái buồn*

Tóc bạc thừa rằng

Một bữa trăng sao
Xuống rừng rú đại
Một bữa trời trăng
Buồn không thể nói

Cầm gương lên hỏi
Tóc bạc thừa rằng
Trời đất cách ngăn
Đừng mê con gái

Bực quá liền quăng
Tắm gương xuống đất
Vẫn nghe mãi rằng
- Đó là sự thật

Nỗi lòng Tô Vũ

Kỉ niệm một đoạn đời 15 năm chăn dê ở
núi đồi Trung Việt Nam Ngải Bình Phú

*Đôi tằm tấp chạy về ôm chân núi
San sát đồi phủ phục quần núi xanh
Chiều xuống rồi tơ lòng rộn ràng rồi
Trời núi đồi ngậy ngất nhảy dê nhanh*

*Thôi từ nay tha hồ em mặc sức
Nhảy múa tung sườn núi vút dòng khe
Thôi từ nay tha hồ em mặc sức
Vang vang lên đồi núi vọng be be*

*Những bạn nào Tralinh qua Đá dùng Hòndụng
Dùi Chiêng về Phường rạch ngược Kherinh
Bao lần anh cùng chúng em lặn đạn
Bôn ba băng rú rậm luống rừng mình*

Những bận nào Quế Sơn Rừi con suối ngược
 Nước trôi nguồn nước lũ xuống phẳng phẳng
 Những bận nào mịt mù mưa gió ướt
 Đắm thân mình co rúm lạnh như băng

Em nhớ hay không? hồn hoa đại cổ
 Những ngậm ngùi đầu núi canh khuya
 Vàng cao gót nai đầu tròng hãi sợ
 Gió cây rung trút lá mộng tan lìa

Nhưng từ nay Giáp Nam anh đóng trại
 Cố định rồi - em khỏi ngại ngày đêm
 Dưới nắng mưa tha phương du mục mãi
 Cay đắng từng, bùi ngọt mặn mà thêm

Chiều hôm nay bên chó vàng chễm chện
 Anh lặng nghe em bé hé bên sườn đồi
 Khoanh mấy vòng tay anh thoãn thoát bên
 Vòng cho em từng chiếc sắp xong rồi

Chiều đã xuống em đà no nê chắc
 Huýt tù và ! em xúm xít lại anh đeo cho
 Mỗi chúng em mỗi vòng mây mỗi sắc
 Lại mau đây ! to nhỏ, cổ anh so

Này em Đen chiếc vòng vàng tươi lắm
 Này em Vàng chiếc trắng há mờ đâu
 Này em Trắng chiếc hồng càng lóng lánh
 Này đây em Hoa Cà (*) hỡi ! chiếc nâu

Ngẩng đầu lên ! dê ơi anh thông thả
 Deo vòng vào em nghển cổ cong xinh
 Ngẩng đầu lên ! đây lòng anh vàng đá
 Gửi gắm vào vòng mây nhuộm tơ duyên

Ngẩng đầu lên nhìn anh mờ mắt lệ
 Từ lần đầu vòng ngọc tuổi hai mươi
 Trao người em trăm năm lời ước thệ
 Đây lần đầu cảm động nhất mà thôi (**)

Vòng em xong, vòng anh dành riêng chiếc
 Dành riêng mình - dẽ hời hiệu vì sao?
 Vì lòng anh luống âm thầm tha thiết
 Gán đời mình trọn kiếp với Dê Sao

(*) Dê Hoa Cà có sắc lông lổ đổ tia hồng xem như hoa cà vậy. Đẹp vô cùng. Nhất là những buổi chiều, sắc lông óng ả dưới nắng vàng - xa xa hình bóng dẽ rục rở nổi bật trên sườn núi xanh lơ. Dê Hoa Cà còn gọi là Dê Sao (vì lông lổ đổ sáng như sao).

(**) Ý nói cái lần đầu, thuở 20 tuổi, trao cái vòng ngọc cho vị hôn thê mà không cảm động bằng lần đeo vòng cho dẽ vậy.

Nhìn anh đây các em Vàng Đen Trắng
 Tía Hoa Cà lồ đổ thấu lòng chưa?
 Từ từ đưa chiếc vòng lên thủng thẳng
 Anh từ từ đưa xuống cổ dong đưa

Và giờ đây một lời thề đã thốt
 Nghìn thu sau đôi núi chúng cho ta
 Cao lời ca bê hê⁽¹⁾ em cùng thốt
 Hòa cùng lời anh nghẹn nỗi thiết tha

Và giờ đây hoàng hôn mờ trĩu nặng
 Bón bề tràn lan bóng mịt mù sa
 Xếp hàng ngay nhanh lên hàng ngũ thẳng
 Rập ràng về bé hế rạp ràng ca

1. Tiếng dê kêu

***Anh lừa bò
vào đôi sim trái chín***

*Anh lừa bò vào đôi sim trái chín
Cho bò ăn cỏ giữa rừng sim
Anh nhìn lên trời xanh đỏ chín
Anh ngó bốn bề cây lá gió rung rinh*

*Anh nằm xuống để nhìn lên cho thỏa
Anh thấy lòng mở rộng đón trời xanh
Chìm ngây ngất vào trong đôi mắt lá
Anh lim dim cho chết lịm hồn mình*

Anh quên mất bò đương gặm cỏ
 Anh chỉ nghe tiếng cọ rì rào
 Có hay không? bò đương gặm đó?
 Hay là đây tiếng gió thì ào ào?
 Hay là đây tiếng suối lao xao
 Giữa dòng cỏ xuôi ghềnh chảy xuống?
 Mùi thoang thoang lách lau sương đọng
 Mùi gầy gầy gầy gầy của hương rừng
 Mùi lên men phủ ngập mộng lung
 Không biết nữa mà cần chi biết nữa

Cây lá bốn bên song song từng lứa
 Sánh đôi nhau như ứa lệ ngàn ngàn
 Hạnh phúc trời với đất mang mang
 Với bò giữa rừng hoang đương gặm cỏ
 Với người ngó ngát ngậy đương nằm đó
 Không biết trời đất có ngó mình không.

Tàn nhân

Em hái mòn dần hoa trái xuân
 Vì đâu ta tưởng chỉ đôi lần
 Từ đây chân bước về ta sợ
 Không nói nữa rồi! tiếng bật âm

Em tưởng như chừng chẳng nhớ chi
 Xung quanh từ bữa trước đi về
 Em mở vô cùng hai mắt ngó
 Còn lại không em một chút gì

Lục Tỉnh năm nào em đã quên
 Bờ xanh thu nọ bước lên đồng
 Một vùng bóng cát trên cồn bãi
 Lộn bốn chân trời dấu gót chân

Rời rã em đi để một mình
 Ta nhìn trăng lại xuống bên hiên
 Chân bước bây giờ ta rất sợ
 Tiếng vọng bao giờ em nín thính

Mắt buồn

Dặm khuya ngất tạnh mù khơi
Nguyễn Du

*Bóng mây trời cũ hao mòn
Chiêm bao náo động riêng còn hai tay
Tấm thân với mảnh hình hài
Tấm thân thể với canh dài bão đông
Cá khe nước công lên đồng
Ruộng hoang mang khóc đêm mông một giêng
Tạ từ thán chấp quay nghiêng
Âm trang sử lịch thu triền miên trôi*

*Bỏ trắng gió lại cho đời
Bỏ ngang ngửa sóng giữa lời hẹn hoa
Bỏ người yêu bỏ bóng ma
Bỏ hình hài của tiên nga trên trời
Bây giờ riêng đối diện tôi
Còn hai con mắt khóc người một con.*

Nhìn cổ lục

Thúy Kiều

Ngất tạnh mù khơi sóng loạn bèo
 Thôi rồi nhụy thắm thoát tàn xiêu
 Lìa duyên đứt mộng bên trời giạt
 Nhắm mắt đưa chân góc bể liều
 Một thuở trao tình mùa diêm tuyết
 Ngàn thu thâm hận nguyệt nguyên tiêu
 Dưới đèn phương thảo phân vân dậy
 Thê thiết vong hồn thoáng hắt hiu

Cái điều bạc mệnh của hồng nhan
 Âm ảnh từng cơn sóng dậy tràn
 Khi tỉnh khi say khi chớm hỏi
 Chợt cười chợt khóc chợt vừa vương
 Năm canh bắc lụy nhòa lay lắt
 Chín khúc tơ vò rối quẩn quanh
 Thao thức vong hồn về kẻ lẻ
 Đường sau này sẽ... nghĩ mà kinh

Nhìn cổ lục

Kim Trọng

Hồng vàng mấy dặm trải xa khơi
 Mây tận chân sương núi ngậm ngùi
 Đã đẩy oan tình lên gió ngược
 Và gieo u hận xuống dòng xuôi
 Giã từ vạn thuở đành câm tiếng
 Vĩnh biệt thiên thu luống ghen lời
 Lây lắt bên đường xuân chết lặng
 Thôi rồi em biết đó em ơi

Ôi làn thu thủy nét phù dung
 Lác đác sao thưa có thấu cùng
 Gió biếc xưa từng về vấn liễu
 Vườn hồng nay đã lạc tâm xuân
 Khói sương chi phấn mờ bao bận
 Hương lửa vàng son dập mấy lần
 Trăm nỗi chất đầy tim đỏ lộn
 Lạnh đông da máu lịm mười phân

Bữa nay

Em về giữa hội chiêm bao
Em về giữa bão đông nào đưa tay
Nghiêng vai đâm lẹ hai mày
Miệng cười em giương bụi dày mang mang

Tám thơ ngây lỗi muôn vàn
Chàng quên ý thiếp trên đường giao âm
Nỗi riêng cuồng loạn đêm rằm
Trắng hoa ngang ngửa lá nằm đã tro
Những nghe đôi đóa từng giờ
Khi vào bỏ vắng khi thờ ơ ra

Em người em lạ em xa
Xanh ngần tượng số xưa là thiên nhiên
Tạ từ đất trích quay nghiêng
Âm cơ giới hận đảo điên bao giờ (*)

* Phiếm tưởng về cuộc đời Thúy Kiều.

Không nói nữa

*Tôi gửi lại bây giờ xin vội vã
Xin vội vàng tôi gửi lại hai nơi
Về Lục Tỉnh một lần chưa chắc đã
Tiếng chào Thu Xuân Mĩ Thọ xa rồi*

*Không nói nữa Sài Gòn hay Chợ Lớn
Tuần Sóc Trăng thổi rộng gió Biên Hòa
Không nói nữa hồn Cửu Long máu róm
Nước một mùa là sóng đục phôi pha*

Tôi bỏ cuộc khi nhìn em bỏ cuộc
 Tôi lên đường từ bữa dọc xô ngang
 Ôi ở lại miền Nam tìm nẻo thuộc
 Tôi đi về sâu dặng Ải Vân San

Làm con gấu con beo con bò rừng con hổ
 Làm con chồn lù lũi chạy vào hang
 Cũng không thể quên lời là thỏ lộ
 Màu hoa niên cô độ xuống khôn hàn

Bờ nước thăm em đứng lên đó chớ
 Tay ôm đầu và tay nữa giờ ra
 Vòng ma nghiệt mấy lần ta rất sợ
 Giờ xin em đếm lại một hai và

Hôm qua mộng

*Xin về núu giữ dòng khe
Bóng xanh màu phượng lá che hai hàng*

*Rụng rời dĩ vãng xô ngang
Kết thành tổ mạch đôi đường chia nhau*

*Nửa xin để lại bên cầu
Nửa xin trường mộng nhiệm màu mang đi*

*Hào hoa xưa hẹn sai kì
Đoạn trường còn vọng tiếng gì chữa nguôi*

*Bây giờ em lại bên tôi
Bên nguồn vĩnh phúc nói lời cho đang*

Từ kỉ niệm đầu

Lên đường tự buổi tay đưa
 Lá ngàn cây động nguồn mưa mịt mù
 Tuyết bay về trắng khu rừng
 Gió vang sầm lảnh lên trùng điệp mây
 Mơ màng dựng bóng lên vai
 Nghiêng mình đất quanh đời trai xin chào

Mai sau còn dự hội nào
 Ngó nhau từ kỉ niệm đầu bão đông
 Nhìn nhau từ lỗ chốc mòn
 Bàn chân bước lại mấy vùng cỏ rêu
 Lên lời bỏ rộng lời theo
 Ngành sương lưu vận sâu gieo bao giờ.

Mai sau em về

*Em về mấy thế kỉ sau
Nhìn trăng có thấy nguyên màu ấy không
Ta đi còn gửi đôi dòng
Lá rơi có đợi ở trong sương mù?*

*Những thương nhớ lạnh bao giờ
Đường thu chia ngã chân trời rộng thênh
Đây phồn hoa của thị thành
Đây hồn thủy thảo⁽¹⁾ khóc tình nửa ngang
Căn khôn xưa của riêng chàng
Xưa đài vũ trụ thiếp mang riêng mình
Bây giờ đón bước em xinh
Sầu đau nhan sắc bất bình ra sao*

1. Thủy thảo: có nước (nghĩa như "hoa cỏ", "cỏ dại").

Vì mi liễu

*Vì mi liễu thùy dương xanh bóng cỏ
Mà biển dâu vùi mất mộng em rồi
Vùng tơ tóc phiêu bồng sao vội bỏ
Hơn tuổi xuân em trút lại cho đời*

*“Ngàn năm trước thưở các người mơ mộng”
Người bỏ đi vì đất lạnh hai bờ
Con én múa sương trời bay trống rỗng
Ồ tuổi xuân em lỏng lẻo bao giờ*

*Con én múa bây giờ không thiết lập
Gió luân lưu hàng cỏ gục xanh trời
Vì tiếng vọng đáp đền huy xuân giáp
Vì tuyết băng hà Nương Tử đi rồi*

*Ôi Hoàng Hậu ngày kia em khổ lắm
Ôi Quân Vương hồn lạc lõng nơi nào
Trời biển rộng mệnh mang về đánh đắm
Trường kiếm kia là ngựa ngã yên nhào*

Râu tóc bạc phơ

*Rong chơi râu tóc bạc phơ
Còn nghe đấm đuối vằn thơ yêu người
Người đi ở cuối chân trời
Có nghe tình mộng nửa đời dằng dai
Vỡ toang cung bậc tuyệt tài
Còn rơi rớt hột miệt mài ngàn thu
Ngày theo năm tháng trầm phù
Lượm từng đóa đóa phù du tặng người.*

Bao giờ

*Bằng bút chì đen
Tôi chép bài thơ
Trên tường vôi trắng*

*Bằng bút chì trắng
Tôi chép bài thơ
Trên lá lục hồng*

*Bằng cục than hồng
Tôi đốt bài thơ
Từng phút từng giờ*

*Tôi cười tôi khóc băng quơ
Người nghe cười khóc có ngờ chi không.*

Loài sơn nữ

Tặng chàng Bùi Vĩnh Phước

Gánh than lên bán Chợ Trời
Thiên Thần xúm hỏi: Em người ở đâu
Thưa rằng: Em ở rất lâu
Trên gian dưới đó dãi dầu liên miên
Bảo rằng: Chưa rõ tuổi tên
Thưa rằng: Tên tuổi là em đây rồi
Nghĩa là Sơn Nữ đó thôi
Hỏi rằng: Sao chẳng thấy môi em cười
Thưa rằng: Cười gương không vui
Nên đành mím miệng một đời cho qua
Hỏi rằng: Dưới đó bông hoa
Nở vào mùa hạ hay là mùa xuân
Thưa rằng: Cái đó em quên
Vì chung lo đốt than nên không nhìn

Hỏi rằng: Một chút của tin
 Muốn trao em giữ em xin thứ gì
 Thưa rằng: Em chẳng biết chi
 Hỏi rằng: Em thích xiêm y không nào
 Thưa rằng: Dày mỏng ra sao
 Bảo rằng: Toàn gấm lụa đào nhung hoa
 Thưa rằng: Chẳng hợp màu da
 Toàn thân như Hội Chà Là em đen
 Bảo rằng: Hãy tắm Suối Tiên
 Một giờ sau sẽ đổi đen ra hồng
 Thưa rằng: Em có tắm chông
 Yêu màu da cũ - kiêu ông em về

Vòng tại thế

Tặng vợ chồng Bùi Văn Vịn

Khóc như mưa khóc suốt ngày
 Và đêm không ngủ như ngày trời mưa
 Hỏi: vì sao khóc như mưa
 Thưa: vì kiếm mãi mà chưa ra chồng
 Hỏi: vì kiếm chồng có buồn không
 Thưa: buồn cũng thế như trông lên trời
 Hỏi: trời có có đáp không
 Thưa: trời chẳng đáp một lời cho em
 Bảo rằng: xích lại đây xem
 Buồn hung quá vậy thì em chết mòn
 Bây giờ tính chuyện con con
 Em bằng lòng chứ? Em còn hai môi?
 Mở ra em thử ngượng cười
 Rồi sẽ tính chuyện tháng mười chừ đây
 Anh về quảy gánh lên vai
 Ra đi buôn bán kiếm vài đồng lưng
 Trở về liều liệu xem chừng
 Coi mà có đủ - ta cùng cười nhau
 Bây giờ hàng lệ em lau
 Khô rồi ta sẽ - hôn nhau bây giờ

MỤC LỤC

Lời nói đầu	5
Phụng hiến	11
Không đủ gọi	16
Màu thanh thiên mở	19
Chào nguyên xuân	21
Bờ lúa	23
Em đi về giữa	24
Gió bão Tây Nam	25
Biểu tượng	26
Áo xanh	28
Xuân thu trang phượng	29
Phương Tây	30
Một buổi trưa	31
Khép mắt	33
Hương bay suốt cũ	34
Nghe	37
Nắng buồn	38
Mái hiên	39
Người đi đâu	41
Màu xuân	43
Trò chuyện	45
Người về	46
Bờ trần gian	47
Người xuống	48
Bờ mây	49
Bờ nước cũ	50
Chiều	51
Hang rừng	52
Vì bữa đó	53
Vỗ về	54
Phương Hà	55

Dòng sông	57
Tiếng vọng	58
Kể chuyện	59
Màu trời đỏ	60
Nguyễn Huệ	63
Hận	66
Hoàng hậu	67
Nausicaa	68
Judith	70
Chỗ này	71
Người xưa	72
Người điên	73
Ngoài Trung	74
Chào thu Lục Tỉnh	75
Miền Nam	77
Anh về Bình Dương	79
Ruộng Bình Dương	80
Xuân Bình Dương	81
Giã từ Đà Lạt	82
Tuổi trẻ	84
Lá thổi như bay	86
Mở về phương ấy	87
Hư vô và vĩnh viễn	89
Li Tao	91
Li Tao hai	94
Li Tao ba	95
Nhan sắc hôm nay	97
Không để	99
Người hải ngoại	100
Cỏ	102
Hương	103
Tượng số	104
Trời bữa đó	105

Về buôn bán	106
Đổ quán	107
Gái buồn	108
Tóc bạc thừa răng	109
Nỗi lòng Tô Vũ	110
Anh lừa bỏ vào đôi sim trái chín	115
Tàn nhẫn	117
Mất buồn	118
Nhìn cổ lục	119
Nhìn cổ lục	120
Bữa nay	121
Không nói nữa	122
Hôm qua mộng	124
Từ kỉ niệm đầu	125
Mai sau em về	126
Vì mi liễu	127
Râu tóc bạc phơ	128
Bao giờ	129
Loài sơn nữ	130
Vòng tại thế	132

THI CA VIỆT NAM CHỌN LỌC

Thơ BÙI GIẢNG

KIỀU VĂN (*tuyển chọn*)

Chịu trách nhiệm xuất bản :
ĐẶNG TẤN HƯỚNG

Biên tập : **HIẾU DŨNG**
Sửa bản in : **HIẾU DŨNG**
Bìa : **VĂN NGUYỄN**
Thực hiện
liên doanh : **TRẦN TUẤN**

In 1.000 cuốn, khổ 10 x 18 cm. In tại XN in số 4. Số đăng ký KHXB: 81/1817/XB-QLXB Cục xuất bản cấp ngày 25/12/2003. Giấy trích ngang số: 264/GTNXB do NXBTH Đồng Nai cấp ngày 15/07/2004. In xong và nộp lưu chiểu quý 1 năm 2005.